

10

בבקע לגלגלת מקצית השקל כו
שקל הקדש לכל העבר על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה
ישמש מאות אלה ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: ויהי מאת כו
כר הפסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים
מאת הכפר כפר לאדן: כ"ג פקודי

11

(כו) מאת אדנים. כנגד מיסודים
על אדני פז. וכנגדם תקנו מאה ברכות
י"ד כ"ג פקודי
(כ"ג)

12

ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני
נתן ביני וביניכם וביין כל גפוש חיה אשר אתכם לדורת עולם: את
קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני וביין הארץ: והיה בענני
ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן: כ"ג פקודי

13

ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: ו
ויצא יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת ו
חיים והי האדם לגפוש חיה: וישע יהוה אלהים גן בעדן מקדם ה
וישם שם את האדם אשר יצר: כ"ג פקודי

14

ואד יעלה, ה' שמות נקרא, עב, שמעבב פני הרקיע,
אד, ששוכר לבעלי מפקיעי שערים, ענן, שעושה
הבריות ענוים, נשיאים, שעושה נשיאים, חזיו,
שעושה חזיונות ברקיע. ואד יעלה, הוא הענן הנושא
המטר שהן עשויין כנודות מחוללין, והן ככברה,
שנאמר חשרת מים עבי שחקים. (בראשית כו)

15

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו
לפני פני החירות בין מגדל וביין הים לפני בעל צפון נכחו תחננו על
הים: ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם ו
המדבר: ותזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ו
ובכל חילוי וידעו מצרים פני אפי יהוה ויעשו כן: כ"ג פקודי

16

דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פני
החירות וגו'. יש לשאול הם היו
הולכים על פי הענן שנאמר על פי ה' יחננו
ועל פי ה' יסעו, ואומר במקום אשר ישכון
שם הענן שם יחננו בני ישראל, אם כן למה
ידבר לבני ישראל ילך הענן והם אחריו,
אלא רצה הקב"ה לנקות מלבן החלודה כדי
שיהיו נקיים בכניסתם לים ולא ימצא בהם
שום טינוף ולא שום מחשבה רעה כדי שלא
יערער עליהם שרו של ים, לזה הודיעם
שהם שבים לאחוריהם להראות אם ירהרו
אחר מדותיו.

כ"ג פקודי
(כ"ג)

כאשר צוה
ה' את משה. כתיב על כל דבר
ודבר. כנגד מה שאמר משה מחני נא
הרבה להזכירו, והם י"ח פעמים כאשר צוה ה'
את משה, וככל אשר צוה ה' את משה. וכנגד תקנו י"ח ברכות. ואחד
כאשר צוה ה' כן עשו ותקנו כנגדו ברכת המינים ויש בהם קי"ג תיבות. וכן בסופי הברכות, כמו ברוך אתה ה'
מגן אברהם, ברוך אתה ה' מחיה המתים, ובהם קי"ג תיבות. וקי"ג פעמים "לב" בחומש שצריכים כוונת הלב: כ"ג פקודי

(א) *המתפלל צריך (ב) שיכונן בכל הברכות. *ואם אינו יכול לכונן בכלם, לפחות *יכונן
(ג) ב' אבות. *ואם לא כונן ב' אבות, באף על פי שכוונן בכל השאר יחזור ויתפלל: הגה (ד) *והאידנא אין חזונו
בשביל חסרון (ה) [א] כוונה, שאף בתורה קרוב הוא שלא יכונן, אם כן למה יחזור (טו):
י"ג את' מיטן קא'

לו ויכס הענן את אהל מועד וכבוד יהוה מלא את המשכן:
לה ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כשישכן עליו הענן
לו וכבוד יהוה מלא את המשכן: ובהעלות הענן מעל המשכן
לו יסעו בני ישראל בכל מסעיהם: ואם לא יעלה הענן ולא
לה יסעו עד יום העלתו: כי ענן יהוה על המשכן יומם
ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם:

כ"ג פקודי

2

ונתיחד ספר ואלה שמות בענין הגלות
הראשון הנגזר בפירוש² ובגאולה ממנו, ולכן חזר והתחיל
כשמות יורדי מצרים ומספרם אף על פי שכבר נכתב זה³ כעבור
כי ירדתם שם הוא ראשית הגלות כי מאז הוחל, והנה הגלות
איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו,
וכשיצאו ממצרים אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו
גולים כי היו בארץ לא להם⁴ נבוכים כמדבר⁵, וכשכאו אל הר
סיני ועשו המשכן ושב הקדוש ברוך הוא והשרה שכניחו ביניהם
אז שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם⁶, והם הם
המרכבה⁷ ואז נחשבו גאולים, ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו
ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד⁸.

כ"ג פקודי

3

ויסעו כ
מסכת ויחננו באהם בקצה המדבר: ויהוה הלך לפניהם יומם כ
בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת
יומם ולילה: לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני כ
העם:

כ"ג פקודי

4

ויאמר יהוה אל משה עד אנה ינאצני העם הזה ועד אנה לא יא
יאמינו בי בכל האות אשר עשיתי בקרבן: אכנו בדבר ואורשנו יב
ואעשה אתך לגוי גדול ועצום ממנו: ויאמר משה אלי יהוה ושמעו יב
מצרים כה העלית בכחך את העם הזה מקרבן: ואמרו אל יושב יד
הארץ הזאת שמעו כה אתה יהוה בקרב העם הזה אשר יעין בעין
נראה ואתה יהוה ועננך עמד עליהם ובעמוד ענן אתה הלך לפניהם
יומם ובעמוד אש לילה: והמתה את העם הזה כאיש אחד ואמרו ט
הגוים אשר שמעו את שמעך לאמר: מבולתי יכלת יהוה להביא ט
את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר:

כ"ג פקודי

5

(ה) אחרי ה' אלהיכם תלכו, היא מצוה שנלך אחר עצתו, וממנו
לבדו נדרוש כל נעלם ונשאל כל עתיד, כענין ותלך לדרוש את
ה' (בראשית כה כב), כי יבא אלי העם לדרוש אלהים (שמות
יח טו), וכן יעשו ישראל עם הנביאים, האין פה נביא לה'
ונדרשה את ה' מאותו (מ"ב ג יא), ויגד לנו ה' אלהיך את הדרך
אשר בה גלך ואת הדבר אשר נעשה (ירמיה מב ג). ובספרי⁸,
אחרי ה' אלהיכם, זה ענן⁸, והוא מה שפירשנו שנשמע לקול
אותותיו ונלך אחרי עצתו.

כ"ג פקודי

6

ותכל כל יציאת משכן לב
אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה כן
עשו:

כ"ג פקודי

7

הרבה להזכירו, והם י"ח פעמים כאשר צוה ה'
את משה, וככל אשר צוה ה' את משה. וכנגד תקנו י"ח ברכות. ואחד
כאשר צוה ה' כן עשו ותקנו כנגדו ברכת המינים ויש בהם קי"ג תיבות. וכן בסופי הברכות, כמו ברוך אתה ה'
מגן אברהם, ברוך אתה ה' מחיה המתים, ובהם קי"ג תיבות. וקי"ג פעמים "לב" בחומש שצריכים כוונת הלב: כ"ג פקודי

8

(א) *המתפלל צריך (ב) שיכונן בכל הברכות. *ואם אינו יכול לכונן בכלם, לפחות *יכונן
(ג) ב' אבות. *ואם לא כונן ב' אבות, באף על פי שכוונן בכל השאר יחזור ויתפלל: הגה (ד) *והאידנא אין חזונו
בשביל חסרון (ה) [א] כוונה, שאף בתורה קרוב הוא שלא יכונן, אם כן למה יחזור (טו):
י"ג את' מיטן קא'

9

א (א) המתפלל וכו'. וירגיל אדם עצמו לכונן על כל פנים (ה) בתחילה
של כל ברכה: (ה) טו:

כ"ג פקודי

27

דתניא היה ר"מ אומר (טו) מאה ברכות חייב אדם לברך בכל יום וסמכות על דרש הפסוקים והשיב רב נטרונאי ריש מתיבתא דמתא מחסיא (טז) דהע"ה תקן מאה ברכות דכתיב (שמואל ב כג) הוקם על ע"ל בנימי' ק' הוי כי בכל יום היו מתים ק' נפשות מישראל ולא היו יודעין על מה היו מתים עד שחקר והבין ברוח הקודש ותקן להם לישראל ק' ברכות וע"כ תקנו חכמים ז"ל אלו הברכות על סדר העולם והנהגתו להשלים ק' ברכות בכל יום וצריך כל אדם ליוהר בהם והפוחת אל יפחות והמוסיף יוסיף

כ"ג ואלו פירוש מ"ו

28

והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו י"ח יהיה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כלהההר מאד: ויהי י"ט קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול: וירד יהוה על-הר סיני אל-ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל-ראש כ ההר ויעל משה: ויאמר יהוה אל-משה רד העד בעם פני-ההרסו כ א אל-יהוה לראות ונפל ממנו רב: וגם הכהנים הנצפים אל-יהוה כ כ וקדשו פני-פרץ בהם יהוה: ויאמר משה אל-יהוה לא-יכול העם לעלות אל-הר סיני כי-אתה העדתה לנו לאמר הגבל את-ההר כ כ וקדשתו: ויאמר אליו יהוה לה-רד ועלית אתה ואתה לן עמך והכהנים כ כ והעם אל-יהרסו לעלות אל-יהוה פני-פרץ בהם: וירד משה אל- העם ויאמר אליהם:

כ"ג כ"ג י"ח

29

אמר ר' זריקא ר' אלעזר רמי כתיב 'ולא יכול משה לבא אל אהל-מוח: מועד כי שכן עליו הענן וכתיב 'ויבא משה בתוך הענן מלמד שחפסו הקדושים כ"ג ברוך הוא למשה והביאו בענן

כ"ג י"ח י"ח

30

מתני' רבן

גמליאל אומר בכל יום ויום מתפלל אדם שמנה עשרה רבי יהושע אומר מעין י"ח ר"ע אומר 'אם שגורה תפלתו בפיו מתפלל י"ח ואם לאו מעין י"ח

כ"ג י"ח כ"ג

31

כ"ג א"ר הלל בריה דר' שמואל בר נחמני *כנגד י"ח אוכרות שאמר רוד ב'הבו לה' בני אלים רב יוסף אמר כנגד י"ח אוכרות שבקריאת שמע (כ) א"ר תנחום אמר רבי יהושע בן לוי כנגד שמנה עשרה חוליות שבשררה:

חוספת סבליט

כ"ג י"ח כ"ג

32

ויבאו כל-החכמים העשים את כל-מלאכת הקדש איש-איש ממלאכתו אשר-המה עשים: ויאמרו אל-משה לאמר מרבנים העם להביא מדי העבדה למלאכה ו אשר-צוה יהוה לעשות אתה: ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל-יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויפלא העם ו מהביא: והמלאכה היתה דים לכל-המלאכה לעשות אתה והותר:

כ"ג י"ח

33

ל, ט והותרך ה' בכל מעשה יריך.

בפרשת תבא לא כתיב "בכל מעשה ידיך", משום דיש שני דרכים: 2: — יש כרשב"י "ועמדו זרים ורעו צאנכם" (ישעיה סא, ה), ויש כר' ישמעאל "ואספת דגנך". והנה לצדיק גמור נאה כרשב"י דמלאכתם תהא נעשית על ידי אחרים. אבל לבעל תשובה שכבר נשתרש בחטא, לו אין נאה לילך בטל ולעסוק רק ברוחניות, משום דעלול הוא לחזור לסורו. לו יאות כר' ישמעאל שיגיעת דרך ארץ עם התורה משכחת עון, כמו שאמרו ז"ל³. ולכן כאן אחרי התשובה כתיב "בכל מעשה ידיך" והבן.

כ"ג י"ח

34

עיניכם הראת את אשר-עשה יהוה בבצל פְעוֹר כִּי כָל-הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלֵּךְ אַחֲרָי בְּעַל-פְעוֹר הַשְּׂמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבְּךָ: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכְּמֵ הַיּוֹם:

כ"ג י"ח

35

(ד) ואתם הדבקים. תגין על הק', רמז ק' ברכות שצריך לברך בכל יום:

כ"ג י"ח

36

והיה אל-משה הנב, שכב עם-אבותיך וקם העם הזה ונגהו אחרי אלהי גכר-הארץ אשר הוא בא-שמה בקרבנו ועזבנו והפר את-ברית אשר כרתנו אבות:

כ"ג י"ח

37

(טז) וקם דיעם. תגין על הקו"ף. לומר שימאסו בק' ברכות ובכנין של שלמה שהיה ההיכל ק' אמה:

כ"ג י"ח